

CAPITOLUL I

Ediția a X-a, 27 mai 2012,
a Simpozionului Național
Petre Brâncuși, având ca temă:
«Discipolii prof. univ. dr.
muzicolog Petre Brâncuși»,
partea I

Moderatorul, doamna Mihaela Sanda Popescu:

Bine ați venit la lucrările Simpozionului Național „Petre Brâncuși” ediția a X-a, jubiliară, care se desfășoară la Târgu-Jiu. Tematica manifestării noastre se referă la discipolii profesorului universitar dr., muzicolog Petre Brâncuși cadru didactic zeci de ani la Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu” din București, prin urmare, prin „mâna” sa au trecut nenumărate generații de studenți. Petre Brâncuși a ocupat funcții foarte importante în domeniul muzical în a doua jumătate a secolului XX: directorul Editurii muzicale, redactor șef și directorul departamentului muzical în Radiodifuziunea Română, Rector al Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, președinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, director al Operei Române din București. Indiferent de funcțiile deținute, a rămas în permanență cadru didactic al Conservatorului bucureștean, cu normă întreagă. În această calitate, a parcurs toate gradele didactice universitare, în 1976 obținând titlul de profesor.

(După o scurtă pauză)... Înainte de a prezenta distincții oaspeți sosiți de la București, aș vrea să vă transmit un gând. Vineri am participat la Simpozionul „Muzica și filozofia” organizat de Academia de la Cluj și m-a impresionat un subiect pe care îl regălesc foarte nimerit cu cel de astăzi. S-a dezbătut problema întineririi permanente spirituale printr-un „retour du meme”, printr-o întoarcere, eterna întoarcere. Jules Michelet numise „Renaștere” în secolul XIX tocmai acea perioadă renăscută odată cu secolul XV. Și aș dori să mulțumesc încă

odată că, la inițiativa profesorului universitar dr. Cristian Brâncuși precum și cu sprijinul Primăriei Târgu-Jiu, prin prezența domnului inginer Ion Roman-Bărbuți și a domnului inginer Titu Pânișoară, se realizează tocmai această întoarcere la origini. Petre Brâncuși devine imaginea spirituală și imaginea întineririi noastre spirituale.

Oaspeții noștri sunt: muzicolog Petru Rusu, realizator de televiziune (**aplauze**). Cu scuze pentru absență, Viorela Filip, interpretă, textieră, profesor de canto și muzică ușoară la Școala Populară de Artă din București. Doamna Viorela Filip lipsește din cauza unui eveniment nefericit petrecut recent în familia sa, dar a avut amabilitatea de a ne pune la dispoziție textul pregătit pentru această manifestare, text ce va apărea în volumul dedicat acestui jubileu (**aplauze**). Profesorul Iulian Leventiu, inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar Municipal București (**aplauze**). Conferențiar universitar doctor Carmen Manea, Universitatea Națională de Muzică București (**aplauze**). Profesor doctor Gheorghe Gorun, directorul Colegiului Național „Spiru Haret” din Târgu-Jiu (**aplauze puternice**). Profesor universitar doctor Cristian Brâncuși, Universitatea Națională de Muzică București (**aplauze**). Profesor universitar doctor muzicolog Grigore Constantinescu - Universitatea Națională de Muzică din București (**aplauze**), și nu în cele din urmă, inginer Titu Pânișoară (**aplauze susținute**). (**Domnul Ion Sanda**, sosit cu puțină întârziere dar aflat în prezidiu, intervine: Și cel mai din urmă Ion Sanda, cel care... (**asistența pufnește în răs**). **Moderatorul:** Bine ați venit! Bine ați venit! ,

(După ce se face liniște): Am plăcerea să vă prezint pe muzicolog Petru Rusu, realizator de televiziune. Iată prezentarea făcută chiar de Domnia-Sa, în aprilie 2012: S-a născut la 3 aprilie 1939, Crasna-Ilschi, județul Storojinet. Este absolvent al Liceului teoretic „Ștefan cel Mare” din Suceava, promoția 1955; apoi, a urmat un an la Institutul Politehnic din Iași, Facultatea de Mecanică. Este absolvent al Școlii C.F.R de gradul III (Mișcare și Comercial) IAȘI, promoția 1960, urmând o activitate în câmpul muncii de 6 ani în gara Vatra Dornei;

De asemenea, este absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, secția Dirijat cor, Pedagogie, promoția 1972. Drumul spre muzică i-a fost deschis de fratele tatălui său, profesorul LIVIU RUSU, violonist, compozitor și muzicolog, care l-a pregătit pentru admitere în doar câteva luni. În facultate s-a bucurat de îndrumarea unor profesori de marcă precum Victor Iusceanu (teorie-solfegii), Gheorghe Dumitrescu (armonie), Dinu Ciocan (contrapunct), Gheorghe Cucu și Ioan Miclea (dirijat cor), Petre Brâncuși și Ovidiu Varga (istoria muzicii), Dan Constantinescu (teoria instrumentelor și orchestrație), George Bălan (estetică), Vasile Iliuț (literatura muzicală), Dan Constantinescu (teoria instrumentelor). Ca lider al Asociației Studenților din Facultate a reprezentat colegii în Consiliul Profesoral, reușind să rezolve multe dintre problemele studenților cu sprijinul unor cadre universitare precum rectorul Conservatorului, Victor Giuleanu și decanii facultății Florin Eftimescu și, în ultimii ani de studii, Constantin Ionescu. Ca experiență profesională, a activat în

perioada 1972-1979 ca redactor muzical la Radioteleviziunea Română, secțiile Simfonic-cameră și Actualități, între anii 1979-2000 a fost redactor principal, Șef de secție, realizator și producător în Televiziunea Română, Redacția Muzică-Divertisment. A realizat numeroase transmisiuni de concerte și recitaluri, cicluri de emisiuni educative, reportaje, filme folclorice și muzicale pe scenarii proprii sau în colaborare cu regizorul artistic Ion Filip, unele dintre ele fiind premiate la diferite concursuri și festivaluri naționale și internaționale („Cântecele florilor de sânziene”, „Botejunea de pe Iza”, „Tânjaua de pe Mara”, „Nunta în Chioar”). A obținut Premiul Uniunii Criticilor Muzicali „Mihail Jora” pentru Poemul TV „Privești moldovenеști” realizat pe un scenariu propriu, inspirat de muzica suitei simfonice cu același nume de Mihail Jora, în regia lui Andrei Brădeanu (1997). A realizat emisiuni de folclor în ciclurile „Dor”, „Hora satului”, „Rapsozii satelor”, „Antologia jocului popular românesc”, „Nouă meșteri mari”, „Medalion de interpret”. Între anii 2000-2004, după pensionare, a continuat să realizeze emisiuni din ciclul „Medalion de interpret”, realizând ciclul „Sufletul satului” precum și diverse emisiuni ocazionale pentru toate canalele TVR. În materie de muzicologie a elaborat împreună cu Iosif Sava „Istoria muzicii universale în date”, volum apărut în Editura Muzicală, în anul 1983. Iată câteva opinii ale domnului Petru Rusu: „Nu pot să închei acest prea scurt c.v., fără a aminti de faptul că drumul viselor și împlinirilor mele, ca și ale colegilor mei de facultate și de breaslă din Radio și Televiziune, nu s-ar fi materializat fără sprijinul bazat pe încredere în capacitatea noastră profe-

sională, sprijin venit întotdeauna cu sfaturi competente de la profesioniști în domeniu precum Olga Grigorescu, Maria Baci, Theodor Drăgulescu, Iosif Sava, Radu Gheciu, Vasile Donose, Tudor Vornicu. Și să nu uit! Nimic nu s-ar fi putut realiza fără eforturile duse uneori la extreme de echipele cu care am colaborat. Se cuvine un gând de recunoștință - venit uneori cam tardiv, din păcate pentru toți cei care, având chemare ca binelui în inimi, ne-au ajutat să ne realizăm visele... Și mă gândesc acum la toată suflarea artistică a neamului nostru, la vatra sufletului românesc, care mi-au luminat drumul! Dar, trebuie să închei cu două răspunsuri la tot atâtea întrebări pe care mi le-am pus introspectiv: „Sunt mai bogat acum, la capăt de drum?: DA! - Cum așa? Ai casă la țară? NU! AM O ȚARĂ LA CASA MEA! MULȚUMESCU-ȚI, DOAMNE, PENTRU TOT!” Domnul Rusu Petru Alexandru cu materialul intitulat „PETRE BRÂNCUȘI - OMUL DE SUFLET, MUZICOLOGUL, PROFESORUL UNIVERSITAR ȘI OMUL DE RADIO - UN NUME DE REFERINȚĂ ÎN ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI”.

PETRU RUSU: Onorat prezidiu, onorată asistență. Trebuie să-mi pun ochelarii și să încep cu un motto: „Mulțumescu-ți, Doamne, că, pe cărările vieții mele spre împlinirea unui vis frumos, mi-ai netezit pașii spre lumină îndrumat fiind de asemenea personalități muzicale precum cel pe care îl omagiem astăzi, pentru a zecea oară, într-un loc sfânt al patriei, lângă Poarta Sărutului, Masa Tăcerii, Coloana Infinitului!”

Emoția mă copleșește! Au trecut patruzeci de ani de când am absolvit cursurile Conservatorului „Ciprian

Porumbescu” din București, la Facultatea de Compoziție, Dirijat, Pedagogie - secția Dirijat Cor, Pedagogie. Sunt invitat la Târgu-Jiu, pe una din „axele fundamentale ale spiritualității românești, pentru a evoca un om de suflet, un muzicolog, profesor universitar și om de Radio, care în inima mea ocupă un loc aparte. Nu este singurul muzician de excepție de la care am învățat meseria împlinirii mele profesionale, dar trebuie să vă evoc un moment cheie din destinul meu, moment legat de OMUL DE SUFLET: PETRE BRÂNCUȘI. Am absolvit Conservatorul în anul 1972, venind din „provincie” de la cu totul și cu totul altă meserie; datorită mediei obținute la examenul de stat aveam două variante de a obține buletin de București prin repartiție guvernamentală, deci un loc de muncă binemeritat: asistent la Catedra de Teorie și Solfeții la Conservator, sau redactor muzical la Radioteleviziunea Română. Trebuie să vă menționez că în acel an maestrul Brâncuși s-a transferat din funcția de Director muzical al Radioteleviziunii în funcția de Rector al Conservatorului. La rugămintea mea, de a fi sfătuit părințește încotro să-mi îndrept pașii, am primit din partea regretatului muzician un răspuns care pe moment m-a surprins (citez din memorie): „viitorul dumitale profesional nu este ca asistent, deși ai pregătirea necesară, dar ca redactor muzical vei avea în față un univers fermecător și împliniri deosebite, deci îți doresc mult succes!”

Am plecat oarecum trist de la „licitația locului de muncă”, dar cerându-i sfatul unchiului meu dinspre tată, nimeni altul decât compozitorul, muzicologul și violonistul LIVIU RUSU (fratele tatălui meu, cel care la insistențele mătușii

mele, ELISABETA, soția sa, m-a pregătit pentru marea confruntare a admiterii în facultate) am primit un răspuns care mi-a adus liniștea sufletească mult căutată: „Și eu ți-aș fi arătat același drum spre universul radiofonic, venind din lumea cu dor, spre cea fără dor, unde INFINITUL e la margine de drum. De acolo caută-ți NESFÂRȘITUL!... Și astfel, despre maestrul PETRE BRÂNCUȘI, nu se poate vorbi decât ca despre un om al cărui chip emană blândețe și lumină, uneori ironic, dar de o ironie constructivă, benefică pentru cel luat în vizor. Așteptam cu multă nerăbdare cursurile de istoria muzicii românești predate cu un înalt profesionalism și cu dragoste neascunsă față de tot ceea ce ne reprezintă ca neam în arta sunetelor, fie creație, fie interpretare, fără discriminare de vârstă sau pregătire profesională. Ca Director muzical al Radioteleviziunii ne-a deschis drumul spre cunoaștere și formare prin posibilitatea de a audia, pe baza legitimației de student la Conservator, toate concertele și recitalurile susținute de formațiile muzicale ale Radioteleviziunii și ale celor invitate în sala de pe strada Nufierilor. Așteptam nerăbdători pauza sau finalul concertului pentru a-l saluta cu deosebitul respect convenit pe maestrul nostru într-ale istoriei muzicii nu numai românești ci și universale, pentru schimbul de păreri (nu veți crede, dar de la egal la egal, de parcă am fi avut experiența muzicologică a Domniei-Sale) despre manifestarea muzicală din acel moment. Am învățat multe, mai ales că am fost sfătuiți să nu ne limităm la concertele și recitalurile din Sala Radio; trebuia să pășim pe treptele Ateneului Român și să ascultăm Orchestra Filarmonicii „George Enescu”, trebuia să ascultăm

muzică înregistrată pe magnetofon la Biblioteca Centrală din București. Și ne-a fost de mare folos celor care i-am urmat sfaturile! Deschiderea spre universul muzical componistic și interpretativ ne-a fost făcută de maestrul Petre Brâncuși fără a ține cont, ca acum, de poveștile de culise legate de viața mai mult sau mai intimă a muzicienilor: singurul criteriu al aprecierii a fost personalitatea artistică a celui vizat, personalitate exprimată prin actul de creație: componistic, interpretativ sau muzicologic. Mai aveam cu noi modelarea spirituală și profesională a sfaturilor părintești și didactice ale regretatului maestru: „Ascultați cât mai multă muzică, fie universală, fie românească, dar căutați în muzica noastră, cu neostoință, izvoarele limpezi ale melosului popular, pentru că de acolo și-au tras seva toți creatorii noștri, numai astfel reușind să găsească drumul spre universalitate al muzicii românești. Doar prin originalitate, nu prin copierea unor tipare estetice, suntem noi înșine ziditori de suflet românesc. Într-o ȚARĂ care, Pe-un picior de plai, Pe-o gură de Rai și-a clădit ETERNITATEA. Regretatul maestru Petre Brâncuși ne-a îndemnat să citim cât mai multe lucrări de specialitate, recomandându-ne titluri importante pentru formarea noastră profesională, un exemplu pentru noi fiind însăși opera muzicologică apărută sub semnătura domniei sale. Prolific autor de cărți și dicționare muzicale, recenzii, articole, studii și cronici muzicale, conferințe și comunicări științifice. La vremea studenției mele Litografia Conservatorului de muzică „Ciprian Porumbescu” editase cele două volume ale „Cursului de istorie a muzicii românești, principii fundamentale”, autor fiind maestrul Petre Brâncuși în

colaborare cu distinșii muzicologi Octavian Lazăr Cosma și Grigore Constantinescu (pentru al doilea volum), iar în Editura Muzicală apăruse „Istoria muzicii românești, Compendiu”.

Despre OMUL DE RADIO Petre Brâncuși vă pot spune că în anul 1972, când a preluat funcția de rector al Conservatorului de muzică „Ciprian Porumbescu”, a lăsat o bogată moștenire continuatorului Domniei-Sale la Direcția muzicală a Radioteleviziunii, în persoana prestigiosului muzicolog Vasile Donose, un alt nume de referință în cultura noastră muzicală:

- o redacție foarte bine organizată, cu secții specializate pe genuri muzicale în cadrul cărora activau profesioniști cu pregătire superioară și cu talent scriitoricesc demne de toate laudele;

- stagioni de concerte și recitaluri vizând o cuprindere cât mai diversificată a repertoriului românesc și universal;

- un serviciu de documentare pus la curent cu ultimele noutăți în domeniu;

- o fonotecă, așa spune „de aur”, impresionantă ca varietate și bogăție repertorială.

- oameni de muzică, de o probitate profesională incomparabilă, care mi-au luminat drumul afirmării ca realizator în secțiile Simfonic-Cameră, Actualități muzicale.

În acest context doresc să aduc omagii:

- compozitorului și muzicologului Theodor Drăgulescu, redactor Șef;

- Șefelor de secție Maria Baci și Olga Grigorescu la Muzică simfonică și de Cameră;

- marelui muzician Iosif Sava, Șeful secției de Actualități muzicale, iar din anul 1979, Șeful secției de Muzică simfonică și de cameră la TVR.

Împreună cu Domnia-Sa am scris „ISTORIA MUZICII UNIVERSALE ÎN DATE”, volum apărut în anul 1983, la Editura Muzicală.

La Televiziunea Română, după șapte ani de activitate radiofonică, am realizat, cu experiența dobândită la microfon, transmisiuni de concerte și recitaluri, cicluri de emisiuni muzicale, reportaje și documentare, atât în sfera simfonic-camerală cât și în sfera folclorului. Am obținut premii importante la festivaluri internaționale de folclor, iar pentru poemul TV „PRIVELIȘTI MOLDOVENEȘTI” pe un scenariu propriu inspirat de muzica marelui compozitor moldovean Mihail Jora am fost onorat cu Premiul Uniunii Criticilor Muzicali în anul 1997. Diploma și emoțiile aferente le-am primit de la o personalitate a muzicii românești prezentă astăzi aici pentru a omagia un suflet trecut din lumea cu dor în lumea cea fără dor: mă refer la maestrul Grigore Constantinescu, profesor universitar, doctor, muzicolog, un reper luminos - ca asistent al profesorului Petre Brâncuși - pe drumul meu în cunoașterea muzicii românești. Am evocat momente din împlinirile mele profesionale pentru a încerca să justific oarecum includerea mea, în simpozion, ca discipol al profesorului universitar doctor muzicolog PETRE BRÂNCUȘI... Poate că trebuia să fac mai mult, dar atât mi-a permis soarta! Gândurile mele de mulțumire se îndreaptă spre oamenii de suflet ai Gorjului, care nu l-au uitat pe cel plecat din satul Brădiceni, comuna Peștișani, ca să le

ducă faima peste tot în țară și peste hotarele ei. De aceea vreau să le mulțumesc tuturor oamenilor de bine pentru această emoționantă inițiativă de a omagia, anual, o personalitate marcantă a muzicii românești, de a sprijini împlinirea acestei inițiative, într-o lume tulburată - din păcate - de idealuri deșarte. Maestrului dirijor Cristian Brâncuși, profesor universitar doctor muzicolog, îi adresez cele mai calde felicitări pentru felul în care evocă în fiecare an amintirea celui care i-a fost tată și mentor pe drumul vieții și al afirmării artistice. Dumnezeu să vă lumineze calea spre alte și alte fapte bune!
(aplauze înfocate)

Moderatorul: Cu permisiunea dumneavoastră, am să schimb puțin ordinea lectorilor și aș vrea să motivez de ce. După cuvântul domnului Petru Rusu aș dori să-l ascultăm pe domnul Titu Pânișoară care, din primul gospodar al orașului a devenit primul gospodar al acestui simpozion. Domnia-Sa, și-i mulțumim pentru aceasta, va prezenta istoria Simpozionului Național „Profesor universitar, dr. muzicolog, Petre Brâncuși”.

Domnul Titu Pânișoară: Distinși invitați și participanți la lucrările celei de-a X-a ediții a Simpozionului Național „Profesor universitar doctor muzicolog Petre Brâncuși”

Am spus cea de-a X-a ediție a Simpozionului. Aceasta însemnând că simpozionul are deja o tradiție, are deja o istorie..

Despre aceasta doresc să vorbesc.

Am așternut pe hârtie cele ce urmează să spun, iar pentru mai multă operativitate, vă rog să-mi dați voie să citesc cele scrise.

Istoria Simpozionului Național Petre Brâncuși a început în anul 2002, când, după o documentare temeinică și pe baza faptului că l-am cunoscut pe distinsul maestru încă din anii de liceu - eu eram la Liceul „Tudor Vladimirescu”, iar el era la Școala Normală din Târgu-Jiu. Am scris un articol pe care l-am publicat în Ziarul „Gorjeanul” din data de 1 iunie (ziua de naștere a maestrului) a anului 2002.

Când și cum l-am cunoscut. Era în perioada 1946-1950, când în Târgu-Jiu, se organizau numeroase manifestări culturale-artistice, susținute îndeosebi de elevi de la cele patru licee (Liceul de băieți „Tudor Vladimirescu”, Liceul de fete „Ecaterina Teodoroiu”, Liceul Comercial și Școala Normală) și de numeroși artiști amatori din oraș.

Renumite, pe atunci, erau corul și fanfara Școlii Normale (astăzi Colegiul Național „Spiru Haret”)

Săptămânal, după amiază, fanfara de la Școala Normală parcurgea cântând străzile orașului în aclamațiile locuitorilor săi (printre admiratori eram și eu).

În fruntea fanfarei pășea semeț, un tânăr frumos. Nu știam cum îl cheamă. Am aflat acest lucru mai târziu, când într-o zi, a venit în cartierul nostru (eu locuiam în gazdă în partea de nord a orașului). Eu și alți colegi de-ai mei, elevi în primele clase la Liceul „Tudor Vladimirescu” eram curioși să aflăm ce căuta dirijorul fanfarei de la Normală, în acea parte a orașului. Ne-am dumerit repede când în întâmpinarea lui a venit domnișoara Marieta, fiica cea mai mare a familiei profesorului Ion Barbu, care locuia nu departe de gazda noastră.

Atunci am făcut cunoștință și am aflat că îl cheamă

Petre Brâncuși - strălucit normalist, dirijorul corului și fanfarei de la Școala Normală.

Anii au trecut, a absolvit școala în anul 1950 și în același an s-a căsătorit cu domnișoara Marieta Barbu și au plecat la București, unde Petre Brâncuși devenise student la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”.

Ulterior ne-am revăzut de mai multe ori la Petroșani, când eu lucram în Valea Jiului, iar dânsul la București; la Târgu-Jiu, când venea, anual, în concediu cu familia la casa socrilor, iar eu îmi desfășuram activitatea la Consiliul Popular Județean și apoi la Primăria Municipiului Târgu-Jiu.

În concluzie tot ce-am afirmat în articolul la care m-am referit mai înainte se bazează pe faptul că l-am cunoscut, pe faptul că i-am urmărit ascensiunea de-a lungul anilor. De la copilul orfan de ambii părinți la o vârstă fragedă, devenit apoi copil de trupă la Regimentul 18 Gorj, la profesorul universitar doctor-muzicolog, Petre Brâncuși a parcurs cu tenacitate și talent un drum greu și lung, devenind unul din marii muzicologi ai țării noastre din a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Dacă luăm în considerație munca uriașă pe care a depus-o precum și faptul unic că într-o perioadă a condus simultan trei instituții importante ale țării în calitate de rector al Conservatorului, director al Operei Române din București și președinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, putem afirma fără teama de-a greși că prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși a fost un adevărat fenomen, a fost și este un model strălucit pentru generațiile tinere de azi și de totdeauna.

În articolul care l-am publicat în 2002 am formulat și un număr important de propuneri cu privire la cinstirea memoriei și punerea în valoare a operei pe care această mare personalitate ne-a lăsat-o moștenire.

Articolul pe care l-am publicat în Gorjeanul, l-am discutat după ce a apărut, cu dl. prof. Ion Sanda, care era atunci directorul Direcției Județene de Cultură.

A fost de acord cu propunerile prevăzute și am hotărât să informăm Consiliul Județean.

Am mers la președinte, era dl. prof. Nicolae Mischie, i-am prezentat propunerile, le-a apreciat ne-a rugat să-i lăsăm un exemplar din referat și contribuția Consiliului Județean s-a oprit la aceasta.

În ziua următoare am mers din nou la dl. prof. Ion Sanda și l-am rugat să trimită un exemplar cu propunerile, Consiliului Local Târgu-Jiu, ceea ce a și făcut. După câteva zile l-am rugat pe domnul primar Florin Cârciumaru să mă primească ca să-i prezint propunerile. M-a primit, m-a ascultat atent, a apreciat inițiativa și m-a asigurat că propunerile prezentate de mine și care țin de Consiliul Local vor fi materializate, ceea ce s-a și realizat, fapt pentru care și cu acest prilej exprim mulțumirile și recunoștința noastră. Între propuneri era și organizarea în fiecare an a unui simpozion pentru a cinsti memoria și a face cunoscută opera distinsului om de cultură.

Și astfel, am trecut la pregătirea primei ediții a Simpozionului, care și-a desfășurat lucrările în perioada 1-3 iunie 2003 și a avut ca tematică „Prof. univ. dr. muzicolog - Petre Brâncuși 75 de ani de la naștere”.

Ediția a II-a a avut loc în 17 iunie 2004 și tematica „Prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși și Radiodifuziunea Română”.

În continuare au avut loc:

- ediția a III-a, în data de 5 iunie 2005 cu tematica „Prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși și Conservatorul «Ciprian Porumbescu» din București.”

- ediția a IV-a, în data de 4 iunie 2006 cu tematica „Prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși și Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România”.

- ediția a V-a, în data de 27 mai 2007 cu tematica „Prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși și Opera Română din București”.

- ediția a VI-a, în 25 mai 2008 cu tematica „Prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși autor de cărți în domeniul muzicologiei”.

- ediția a VII-a, în 22 mai 2009 cu tematica „Dascălii prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși partea I”.

- ediția a VIII-a, în 22 mai 2010, având tematica „Dascălii prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși partea a II-a”.

- ediția a IX-a, în 22 mai 2011 având ca tematică „Dascălii prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși, partea a III-a”.

- ediția a X-a, cea de astăzi, 27 mai 2012, cu tematica „Discipolii prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși, partea I”.

Ediția I și cea de-a II-a ale simpozionului au fost susținute financiar de Direcția de Cultură.

Începând cu ediția a III-a și celelalte care au avut loc

ulterior inclusiv cea de astăzi, au fost susținute sub toate aspectele de Primăria și Consiliul Local Târgu-Jiu.

Așa cum am menționat deja, astăzi se desfășoară a X-a ediție - jubiliară - a simpozionului.

În pregătirea și desfășurarea lucrărilor simpozionului de la prima ediție și până astăzi am fost sprijiniți efectiv de către prof. Ion Sanda, vestitul jurnalist Ion Șoldea, prof. dr. Gheorghe Gorun, prof. artist Marin Colțan, prof și jurnalist George Manoniu, prof. Viorel Gârbaciu, prof. Dumitru Dănaș, lector univ. dr. Lucia Crăciun, prof. univ. dr. Grigore Drondoe, prof. Gheorghe Pușcu, magistratul Ion Duguleanu, general Ion Bărbulescu, prof. Aurelia Savu, maestrul Mircea Suchici, prof. Laurențiu Popescu, regretații interpreți Geo Tudorică și prof. jurist, cercetător și autor a unui număr mare de cărți Alexandru Doru Șerban.

Moderarea lucrărilor simpozionului de-a lungul celor 10 ediții a fost asigurată de către prof. Doina Cheznou (edițiile I și a III-a), prof. Alexandra Andrei (edițiile a II-a, a IV-a , a V-a și a VII-a), prof. Eugenia Liliana Ștefănescu (ediția a VIII- a), prof. dr. Sanda Mihaela Popescu (edițiile a VI-a, a IX-a și a X-a, cea de astăzi).

De la prima ediție a Simpozionului și până astăzi am avut o legătură permanentă cu familia Brâncuși respectiv cu doamna Marieta soția maestrului Petre Brâncuși și cu prof. univ. dr. dirijor Cristian Brâncuși fiul, care au participat direct la pregătirea și desfășurarea fiecărei ediții a Simpozionului Național prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși.

De o puternică susținere a edițiilor simpozionului ne-am

bucurat din partea unor personalități din București și alte centre din țară, care au fost invitate la Simpozion prin intervenția personală a domnului prof. univ. dr. dirijor Cristian Brâncuși.

Ne face deosebită plăcere să le prezentăm și cu acest prilej și anume: prof. univ. dr. Gheorghe Oprea, prof. univ. dr. Lavinia Coman, doamna Lucreția Galiș, fostă secretară a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, prof. drd. Elena Rotărescu, prof. Alexandru Pârlea, prof. univ. dr. Cristian Brâncuși, muzicologii Vasile Tomescu și Vasile Donose, prof. univ. dr. Miltiade Nenoiu, ing. Silvia Popescu, lector univ. dr. Silvia Voinea, conf. univ. Silvia Secrieriu, prof. univ. dr. Alexandru Popescu St Mihăiești, Nicolae Racu, prof. dirijor de orchestră la Liceul Dinu Lipatti, prof. univ. compozitor și muzicolog Doru Popovici, dr. pianistă concertist, muzicolog, realizator și producător T.V Ilinca Dumitrescu, prof. muzicolog, directorul Muzeului „Paul Constantinescu” din Ploiești, Alexandru Bădulescu, Horia Sabin Drăgoi directorul Liceului de Muzică din București și fratele său Mihnea Sabin Drăgoi, și la ediția actuală muzicolog Petre Rusu – realizator TVR, prof. Iulian Levențiu – inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar Municipal București, conf. univ. dr. Carmen Manea – București – și prof. univ. dr. muzicolog Grigore Constantinescu – fost asistent al prof. univ. Petre Brâncuși, căroră le adresăm mulțumirile noastre și în acest cadru.

După fiecare ediție a simpozionului a fost scrisă o carte în care au fost prezentate lucrările ediției respective și alte aspecte din viața și activitatea lui Petre Brâncuși și a personalităților care au participat la simpozion.

Acestea sunt pe scurt câteva dintre aspectele cu privire la apariția, organizarea și desfășurarea Simpozionului Național prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși.

Noi apreciem că pe baza experienței dobândite s-au creat condițiile organizării în continuare multă vreme de acum înainte a Simpozionului Național.

În încheiere vă rog să-mi permiteți să adresez încă o dată mulțumirile și să exprim recunoștința noastră domnului primar dr. ing. Florin Cărciumaru, Consiliului Local și Primăriei Târgu-Jiu, tuturor celor care ne-au sprijinit într-un fel sau altul în demersul nostru de a cinsti memoria, de a cunoaște și pune în valoare moștenirea pe care ne-a lăsat-o ilustrul nostru conjudețean - prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși.

O mențiune specială am de făcut pentru dumneavoastră stimați participanți la simpozion, care ați onorat de fiecare dată invitația noastră și ne-ați apreciat eforturile. Vă mulțumim și vă urăm tuturor sănătate și să obțineți succese în întreprinderile dumneavoastră.

Vă mulțumesc pentru atenție! (aplauze susținute)

Moderatorul: Vă mulțumim mult pentru alocuțiunea dumneavoastră.

Urmează domnul prof. Iulian Levențiu.

Profesor Iulian Levențiu, inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar Municipal București cu comunicarea: „Și eu l-am avut profesor pe maestrul Petre Brâncuși. Miracolul orei de Istoria muzicii românești”. Vă rog să-mi permiteți să-l prezint pe invitatul nostru. S-a născut la data de 20 mai 1951. În perioada 1971-1975 a urmat cursurile Conservatorului

„Ciprian Porumbescu” din București, Facultatea Compoziție, Muzicologie, secția Pedagogie muzicală. A obținut toate gradele didactice preuniversitare până în anul 1986. Între anii 1975-1980 a activat în învățământul liceal, în cadrul Liceului „Ion Măiorescu” din Giurgiu. În perioada 1983-1990 a fost instructor, ocupându-se de îndrumarea, coordonarea și controlul activității artistice muzică și arte plastice la nivel național, în cadrul Consiliului Național al Organizației Pionierilor din București. Între anii 1990-1994 a fost director al Școlii de muzică și arte plastice „Victor Carpiș” din Giurgiu. În perioada 1994-1995 a fost Director artistic al Palatului Național al Copiilor din București, ocupându-se de îndrumarea, coordonarea și controlul cercurilor artistice, realizarea de spectacole și concerte cu și pentru copii și elevi. În 1998 a absolvit cursul de inițiere în Managementul educațional - în cadrul programului de formare a formatorilor de directori. Între anii 1995-2004 a ocupat funcția de Director al Liceului de Muzică „George Enescu” din București. În perioada 2004-2011 a urmat cursurile Școlii Naționale de Științe politice/FILIA. Din 2009 este inspector școlar al Municipiului București pentru învățământul vocațional preșcolar, primar, gimnazial și liceal. Să-i dăm cuvântul.

Domnul Iulian Levențiu: Am ales ca titlu pentru comunicarea mea: „Și mie mi-a fost profesor maestrul PETRE BRÂNCUȘI. Magia orei de Istoria muzicii românești.” Iată ce aș dori să spun:

Pe maestrul PETRE BRÂNCUȘI l-am cunoscut în anii de studenție la Conservatorul de Muzică „Ciprian

Porumbescu” din București, astăzi Universitatea Națională de Muzică în perioada anilor 1971-1975. Era unul dintre profesorii cu nume sonore, adevărați „maestri sacri”, muzicieni de uriașă competență și ireproșabilă ținută profesională, alături de Victor Giuleanu, Victor Iusceanu, Vinicius Grefiens, Petre Crăciun, Alexandru Pașcanu, Tiberiu Olah, Ștefan Niculescu și alții.

A fost Rector al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, apoi Președinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, Director al Operei Române din București, compozitor, muzicolog. A scris numeroase cărți și articole în publicațiile de specialitate ale vremii și în tot acest timp a fost profesor universitar de Istoria muzicii românești la Conservator - un curs foarte important pentru cunoașterea și aprofundarea originii muzicii noastre.

Mi-l amintesc destul de bine; era mereu elegant, părând greu abordabil, sau mai de grabă sobru, un om calm (nu l-am văzut niciodată ridicând tonul la cineva), care vorbea relativ încet, dar foarte clar într-un stil prețios, neostentativ.

Cursurile sale aveau densitate, structurare logică, claritate și accesibilitate, maestrul posedând, ca nimeni altul, arta monologului în susținerea cursurilor fără ca acestea să devină monotone, îmbogățite cu cele mai reprezentative audiții muzicale pe care le alegea cu foarte mare atenție. Venea și pleca de la ore cu nelipsita mapă din care scotea câteva hârtii, înconjurat de o magie pe care o transmitea tuturor studenților cu un zâmbet ușor ironic și voce pătrunzătoare.

Responsabilitatea, mai ales cea didactică, nu se mani-

fața fragmentar, secvențial, ci angaja personalitatea în totalitate. Profesorul Petre Brâncuși avea însemnat în gena sa profesională actul mesianismului artistic. Nu lipsea niciodată de la orele de curs, deși calendarul activităților cotidiene era suprasolicitant; știa să-și ordoneze cu inteligență și strategie creative fiecare activitate. Nu pot uita chipul său luminos, atitudinea discretă, susținută continuu de un echilibru clasic; coregrafia impecabilă a argumentațiilor sale în domeniul muzicii și, în special, al celei românești erau strălucitoare recitaluri de persuasiune și probitate universitară. Fără inflexiuni sterile sau isterii posesive, profesorul Petre Brâncuși reușea printr-un demers elevat, motivat și neinfatuit, printr-un atașament stimulator față de diversă și eruptivă masă studentescă să instaureze domnia adevărului și a valorilor neîndoielnice. Nu i-a fost ușor să-și folosească elegant, cu profesionalism și dezinteres academic opiniile sale în domeniul muzical dar cu amabilitate și autoseveritate stimulatorie și-a dirijat ideile spre sufletele și mințile celor tineri.

Există, probabil, tărâmurile binecuvântate unde se plămădesc spirite alese; Bucovina și Gorjul țin sub pecetea neuitării neamul românesc. Dacă lumea materială s-ar stinge instantaneu, spiritual ar rămâne să ducă în neoprire și eternitate semnele românismului. Miracolul Gorjean și-a dobândit și prin profesorul Petre Brâncuși drumul spre absolut.

Prin cuvintele mele, mai puțin înzestrate, hărăzite cu puteri măiestre, ca ale neuitatului profesor Petre Brâncuși, am încercat să deschid cu firească timiditate, cu discreție și res-

pect o fereastră a recunoștinței și neuitării către cel care a fost dascăl și care m-a inițiat pe atât de sisifical drum al muzicii. Cobor în oglinda sufletului și văd chipul serios al profesorului Brâncuși care avea oricând și pentru oricine un cuvânt de alinare, de îmbărbătare. Privirea și vocea îți dădeau o liniște pozitivă și plină de optimism și care te ajutau să depășești orice problemă și, cu modestie și har, te ducea către tărâmul binecuvântat al muzicii. Îl simt aici și acum cu noi, calm, veșnic preocupat să găsească o rezolvare problemelor cu care se confrunta, meșterind ca geniul de la Hobița în marmura sonoră a veșniciei. Profesorul Petre Brâncuși s-a impus în conștiința oamenilor de muzică ca un reper important ce a contribuit la evoluția și cunoașterea muzicii românești. Fie ca rostirea mea să-i aducă timpului prezent atât de derutat de aluviunile relativității și efemerului un semn de prețuire celui care și-a asigurat nemurirea prin încrederea în om, în triungiul divin al artei: sunet, culoare și cuvânt.

Mulțumesc colegului, prietenului și, totodată, maestrului Cristian Brâncuși pentru această oportunitate care mi-a fost oferită de a participa, în aceste zile, la ediția a X-a a Simpozionului Național „PETRE BRÂNCUȘI”. **(aplauze puternice)**

Moderatorul: Vă mulțumim, domnule profesor.

Conferențiar universitar dr. Carmen Manea, Universitatea Națională de Muzică din București, ne prezintă comunicarea „In memoriam Petre Brâncuși”. Dați-mi voie să vă prezint câteva din datele sale personale. S-a născut pe data de 6 iulie 1948 în București. Începe să studieze pianul

cu prof. Mira Ghișoiu în particular în clasa I și la Liceul de muzică din Pitești (clasele II-IV). A urmat clasele V-XII, la Liceul de muzică nr. 1 din București, la pian cu profesoara Gina Solomon. În particular a luat lecții de pian cu profesoara Muza Germani-Ciomac (între anii 1958-1970). Între anii 1967-1972, a fost studentă la secția „Pian” din cadrul Facultății de Interpretare a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, unde a beneficiat de îndrumarea profesorilor de pian: Miron Constantinescu, Viorica Zorzor și Mariana Șoimar. La „Acompaniament” studiază cu profesoara Martha Joja, la Teorie și solfegiu cu Sorin Vulcu, la Armonie, cu Leib Nachmann, la Contrapunct cu Domnica Constantinescu, la Muzică de cameră cu Nicolae Brânduș, la Istoria muzicii universale cu Ioana Ștefănescu, la Istoria muzicii românești, cu Petre Brâncuși și la Estetică cu George Bălan. Pe parcursul studiilor universitare a susținut recitaluri în Conservator și în alte săli de concert din București (sala Studio a Ateneul Român, sala Dalles, Ateneul Tineretului, sala magazinului Muzica) și din provincie (Brașov, Timișoara, Cluj). A susținut un recital la Dubrovnik-Yugoslavia, în 1970, în cadrul taberei studențești internaționale. A prezentat concerte educative la Ateneul Tineretului între anii 1970-1975 și în sala magazinului Muzica (1972-1980). A fost numită prin repartiție guvernamentală profesor de pian la Liceul de Muzică nr. 1, în 1972, unde a activat în catedrele de pian complementar, pian principal și corepetiție. A susținut examenele pentru promovarea gradelor didactice: definitivat (1975), gradul II didactic în anul 1980 și gradul I în anul 1986. În cali-

tate de pianist acompaniator, a susținut recitaluri cu elevii liceului în capitală, la Ateneul Român, la sala Dalles, la Conservatorul „C. Porumbescu”, Muzeul de istorie, Muzeul Municipal, sala Radio și din provincie (Suceava, Alexandria, Brașov, Baia Mare, Cluj, Ploiești, Pitești). A acompaniat elevi din București, Cluj, Iași, Timișoara și din alte țări (Franța, Polonia, Bulgaria, Brazilia, Austria, Italia) în cadrul concursurilor internaționale din Italia: Stresa (1981, 1983, 1984, 1985, 1987, 1988, 1990, 1991, 1993), Vercelli (1984), Isola di Capri (1988), San Bartolomeo al Mare (1993, 1996);

Printre laureații concursurilor din Italia pe care i-a acompaniat se numără violoniștii: Ioana Croitoru, Florin Ionescu-Galați, Oana Spânu, Dan Claudiu Vornicelu, Alexandru Tomescu, Cristian Fătu. A susținut recitaluri de pian în Italia la Stresa (1988, 1990, 1992), la Andorra (1992), la San Sebastiano în 2008, în Franța la Ajaccio (1991), Corte (1992), în Spania la Burgos (1993), în Elveția la Zürich (1995 și 1997). Din 1993 a fost Lector universitar la catedra de Pian general din Academia de Muzică, prin concurs, apoi, din 1998, Conferențiar universitar la catedra la aceeași catedră. În cadrul catedrei de Pian general a Universității de Muzică din București a organizat numeroase recitaluri de muzică românească și universală în perioada 2000-2012 și Concursuri de muzică preclasică și de muzică românească (în 2009-2012). A efectuat cursuri de Masterclass prin programul Erasmus în Italia la Conservatorul din Cuneo în 2008 și în 2011. Doamna Carmen Manea are o bogată activitate științifică. A susținut comunicări științifice la toate simpoziunile ca-

tedrei de Pian general din UNMB, organizate semestrial, în perioada 1993-2012, la Simpoziunile de Muzicologie din UNMB din 2004, 2009, 2010, 2011, la Simpozionul Internațional de Muzicologie Chopin 200 din 2010, precum și la Simpozionul Internațional de la Timișoara, din 2010, care a avut ca temă „Orizonturi ale artei secolelor XIX-XX din perspectiva secolului XXI”. De asemenea, a prezentat alocuțiuni la diverse conferințe, după cum urmează: la Sala Dalles în cadrul concertelor-lecție desfășurate în perioada 1994-1997, cu teme precum „Centenar Sabin Drăgoi” (1994), „George Ștefănescu - ctitorul operei române” (1995), „Sonata, Rondoul și tema cu variațiuni” (1997), „De la clavicord la pian” (1997), la Muzeul P. Constantinescu din Ploiești, cu ocazia Bicentenarului nașterii lui Chopin, 23 februarie 2010, în Italia la Gremiasco, provincia Alessandria, în 20 august 2011 (conferință cu tema „Bach, Beethoven, Schubert, Debussy”). Deține înaltul titlu de Doctor în muzică, din 2002 - după susținerea tezei de doctorat intitulată „Aspirația plenitudinii în ciclurile pianistice chopiniene”. Teza de doctorat a văzut lumina tiparului în anul 2006, la Editura UNMB. La aceeași editură a mai publicat volumele - „Eternul Chopin”, 2008, „La pian cu Fr. Chopin” în 2010 și „Franz Liszt-Regele Soare al pianului” în 2011. A publicat articole în revistele Ramuri, Muzica, Axioma, Actualitatea muzicală, Akademos, Acord, Musicology Today și în ziarul Națiunea. Din 2012 este membru al UCMR (secția de Muzicologie). A făcut parte din jurii naționale și internaționale: juriul concursului național de interpretare „Paul Constantinescu” de la Ploiești între 1996-2011, juriul concu-

sului de interpretare „G. Enescu - impresii din copilărie”, București, 1997, juriul concursului național de muzică românească „Brave claviaturi” de la Colegiul „Dinu Lipatti” din București, edițiile 2009-2012, juriul concursurilor internaționale de muzică din Italia: de la Stresa, în perioada 1983-1998, Casale Monferato 1984, Isola di Capri, 1998. Să-i dăm cuvântul.

Doamna Carmen Manea: Onorată asistență, vă rog să-mi scuzați emoția... Sunt foarte onorată să particip la lucrările acestui simpozion dar emoția este foarte mare, în primul rând că mă aflui aici, în zona din care provenea maestrul Brâncuși, ca și tatăl meu și, în al doilea rând, pentru a evoca un profesor de talia maestrului Petre Brâncuși, întotdeauna este o responsabilitate deosebită. Mi-am ales ca motto, câteva cuvinte ale lui Athanase Joja, care se potrivesc foarte bine: *„Muza este memoria, păzitoare a amintirii oamenilor care, prin excelența lor, s-au ridicat la universalitate și astfel s-au sustras morții totale, deoarece, dacă ființa lor fizică s-a risipit în neant, ființa lor spirituală a rămas vie în memoria muritorilor”*.

Sentimentele de venerație și adâncă recunoștință pe care le nutrim față de foștii noștri profesori, care au fost adevărați părinți spirituali pentru mai multe generații, nu pot fi exprimate prin cuvinte. Îi admirăm, le mulțumim atât cât ne permit împrejurările, niciodată suficient și mai ales, niciodată când trebuie. De aceea, un portret al unui maestru înzestrat cu har, mereu neobosit, care nu precupețește nici timp, nici energie pentru pregătirea celor care vor urma, este greu de realizat.

Există o necesitate profundă de a readuce în orizontul amintirii anumite personalități care ne-au marcat evoluția, așa cum există în fiecare dintre noi un impuls interior îndreptat spre păstrarea modelelor. Admirația autentică, reală, profund asimilatoare și gratitudinea sinceră pe care o datorăm unor maeștri cu har, care au contribuit în mod hotărâtor la formarea noastră profesională și morală, constituie sentimente care nu au nimic comun cu clișeele idolatriei sau ale modei.

Acestor oameni minunați, adevărați corifei ai culturii muzicale românești le datorăm toată recunoștința și respectul nostru, aceia care am avut șansa de a-i cunoaște și prețui. Considerăm că pentru generațiile actuale este o datorie de onoare să scoată la lumină contribuțiile valoroase datorate unor pedagogi și muzicologi români, care au activat în diferite perioade în cadrul Conservatorului bucureștean. Este o modalitate de respect și de vibrație lăuntrică, pentru care lucrările uitate de mult își justifică reactualizarea, putând evoca - chiar și parțial - voluminosul dosar documentar al activității prodigioase desfășurate de pedagogi de mare clasă.

Dar, pentru a putea privi cu încredere viitorul și a îmbunătăți performanțele prezentului, trebuie să examinăm cu atenție valorile trecutului, lucru pe care îl realizează cu pasiune și devotament organizatorii și participanții la lucrările Simpozionului dedicat omagierii personalității Maestrului Petre Brâncuși.

Evenimentul de astăzi demonstrează convingător că emoția estetică prilejuită de reevaluarea periodică a contribuțiilor culturale remarcabile și a modelelor umane autentice, se

intensifică și se purifică odată cu trecerea timpului; oricât de mult ar fi studiate operele de referință ale patrimoniului muzical și personalitățile care au influențat anumite perioade, rămân mereu alte trăsături și alte calități care vor fi dezvăluite în viitor.

În comunicarea pe care v-o supun atenției, voi încerca să demonstrez că Maestrul Petre Brâncuși este încă printre noi, o prezență expresivă, benefică, de o admirabilă vitalitate și o infinită longevitate, ca orice permanență.

Muzicologul și profesorul universitar, doctor, Petre Brâncuși s-a numărat printre personalitățile care au contribuit în mod substanțial la afirmarea potențialului de inteligență, de sensibilitate și experiență muzicală românească; înzestrat cu calități de excepție, domnia sa a intrat în dialog cu vechea tradiție autohtonă și cu valorile pedagogiei și muzicii europene.

Apreciată deopotrivă pentru calitățile demonstrate în activitatea de muzicolog, de pedagog și de conducător al unor importante instituții de învățământ și de cultură bucureștene, personalitatea sa polivalentă a constituit un exemplu demn de urmat în comunitatea academică și în viața culturală românească.

Activitatea sa prestigioasă în calitate de pedagog a fost marcată de trăsături precum devotamentul față de nobila misiune, aspirația pentru lucrul finisat, bine alcătuit, așa cum numai cultura și conjugarea talentului cu conștiința riguroasă îl poate duce la bun sfârșit. Acestora li s-au adăugat pasiunea, înțelegerea, discernământul și risipa de energie în vederea atingerii unor obiective importante. În lucrările elaborate

de distinsul muzicolog, în orice expresie gândită și scrisă, se oglindește acel ansamblu de frumusețe, de demnitate, de profesionalism, de elegantă acuratețe, care conferea prestanță și distincție prezenței sale fizice.

Maestrul Brâncuși a muncit fără cruțare de sine pentru a înălța un monument durabil pentru posteritate. În calitate de distins profesor, de muzicolog avizat, de rector al Conservatorului, de redactor șef al Societății de Radiodifuziune și de educator generos, a fost iubit și stimat de generațiile tinere de discipoli, care au știut să vadă în acesta un model de pasiune și seriozitate profesională, de dăruire generoasă pe cea mai nobilă tribună care este fără îndoială catedra. Numeroasele articole, studii și cărți însumează tot atâtea ferestre deschise către muzică, către nou; ele au fost concepute nu numai ca măsură a interesului, a profesionalismul și capacității de receptare a adevăratelor valori, ci în primul rând ca gesturi proprii de integrare în ambianța ideilor și creațiilor durabile din perimetrul cultural național și universal.

Exigentul pedagog s-a clădit pe sine, neobosit, de-a lungul anilor, până la o împlinire care a însemnat pentru toți cei care l-au cunoscut, stimat și admirat, un model uman demn de urmat. Pentru studenții care l-au avut profesor la cursul de Istoria muzicii românești, Maestrul a fost un model de pasiune și dăruire; și-a îndeplinit în mod exemplar misiunea de pedagog și educator. Prin întreaga sa existență, Maestrul Brâncuși a ilustrat în mod strălucit dictonul lui Hegel, după care „omul nu este altceva decât șirul faptelor sale”.

Prezența sa se remarcă prin distincție și armonie: trăsăturile feței, atitudinea elegantă, sobrietatea, euritmia mișcărilor, gesturile sale, calmul și simțul măsurii, seninătatea gândirii sale care pendula între exigență și bunătate, toate acestea caracterizau o personalitate echilibrată, de înaltă ținută morală.

Ființa sa spirituală, împlinită în numeroase sensuri, a îngemănat claritatea gândului logic, pasiunea pentru simetria formei și sensibilitatea nuanțată. Se afla la confluența puterii spontane, creatoare cu o cerebralitate mereu trează și vigilență. De-a lungul întregii vieți a studiat permanent, a căutat să-și îmbogățească experiența profesională prin acumulări teoretice în domeniul muzicologiei și pedagogiei.

Înalta conștiință l-a determinat să aleagă cu discernământ, în toate ocaziile între bine și rău, să meargă neabătut în sensul progresului. Pentru cei care l-au cunoscut, rămâne un exemplu luminos de pedagog și muzician generos, cu o neabătută atitudine umanistă, cu un remarcabil simț al echității, cu o conștiință a obiectivității necesare, cu un desăvârșit tact în abordarea și soluționarea problemelor. Maestrul Brâncuși întruchipa intelectualul umanist și pedagogul prin excelență; nevoia de armonie, de echilibru, de plenitudine izvora dintr-un stil de viață exemplar, marcat de simplitate și modestie.

Întreaga sa creație muzicologică aparține unui cercetător pasionat, umanist prin definiție, cu toate implicațiile de seriozitate, gravitate și conștiință a răspunderii față de cultură și public, pe care le presupune această calitate. Arta și umanitatea au conferit activității sale prodigioase - desfășurate în diferite direcții - un caracter unitar. În numeroasele sale lucrări,

ca trăsătură generală, se remarcă efortul de a conferi cercetării calitate, actualitate, credibilitate și soliditate științifică. Posesor al unui pronunțat simț al frumosului, al măsurii și al armoniei, muzicologul a reușit să prezinte evenimentele și personalitățile într-o ordine firească, să le definească prin câteva linii simple, trase cu o mână sigură, prin intermediul unei exprimări alese.

Prin efortul nostru comun, al celor implicați în simpozionul omagial Petre Brâncuși, sperăm să valorificăm o parte dintre contribuțiile sale profesionale și umane de excepție; după modelul proustian, vom avea bucuria de a transforma timpul pierdut în timp regăsit, de a putea privi încrezători spre viitor, prin preluarea modelelor trecutului în activitatea actuală. Vom face distincție între ce a însemnat fiecare eveniment, detaliu, exemplu personal al distinsului muzician cândva, ce semnifică acestea în prezent și ce impact pot avea ele în viitor.

În opinia noastră elaborarea unor materiale de acest fel constituie o modalitate particulară de a găsi **cheia** potrivită care deschide **poarta** propriei disponibilități intelectuale și artistice; răscuită cu inteligență, ea ne conduce în universul investigat pe care îl readuce în atenție, ajutându-ne să-l gândim din nou, să-l repovestim, să-l reevaluăm, să-l redimensionăm. Maestrul Brâncuși a lăsat un tezaur inestimabil generațiilor care au urmat; domnia sa va rămâne în memoria celor care l-au cunoscut și cu care a colaborat un exemplu de generozitate, de disciplină și pasiune pentru nobila profesie. Modelul său îl vom reclădi în ființa noastră, îl vom împleți cu tot ce avem mai bun în noi și îl vom transmite studenților noștri.

Când tipologia personalităților secolului XX și a epocii actuale va fi cadastrată și se vor stabili ierarhiile la cotele lor efective, calitățile profesionale și umane ale Maestrului Petre Brâncuși vor străluci în deplina lor lumină în peisajul culturii muzicale românești. Pentru noi și pentru generațiile viitoare, domnia sa rămâne un model de conștiință, de exigență și probitate profesională, de modestie și de dăruire de sine dusă până la sacrificiu.

Maestrul Petre Brâncuși avea o remarcabilă ținută profesională și morală; cum spunea Lucian Blaga în „Trilogia culturii”, deținea o „viziune metafizică” în care „a fi” înseamnă a participa la absolut, adică la fondul ultim al lumii. Absolutul este deplin în afara timpului, deasupra oricărei limitări și relativități. De aceea poate adevăratele valori culturale rămân mereu în actualitate. Întreaga sa viață a fost marcată de aspirația spre perfecțiune, spre o existență pleneră, absolută, guvernată de legile Frumosului, Binelui și Adevărului.

Amintirea sa constituie pentru noi o rază de soare pe care suntem datori să o păstrăm cât mai luminoasă și să o purificăm prin nepoluarea noastră morală și spirituală. După modelul lui Blaga, credem că nu se pune punct după un poem. Trecerea în eternitate a maestrului Brâncuși a marcat o eroică despărțire, dar și o eroică renaștere, „un cântec care ne pregătește să înțelegem” mai bine, cum spunea Goethe despre un poem de-al său. Sentimentele de recunoștință și admirație față de personalitatea sa se condensează într-o înnoire transfigurată. Discipolii, colaboratorii și toți cei care l-au cunoscut, vor duce mai departe, cu forțe sporite nobilele aspirații către armonie, ordine și frumos ale Maestrului Brâncuși.

Fiecare om își alcătuiește pe parcursul vieții sale un anumit edificiu afectiv. Măsura în care el există este dată de consistența acestui edificiu și de acei oameni pe care el i-a iubit și stimat cu bună credință. Acești oameni minunați - puțini la număr - care ne fac să nu regretăm că existăm, reprezintă stratul nostru protector, care ne ajută să trecem mai ușor peste dificultăți. Putem „face față” la tot ce ni se întâmplă, deoarece suntem înconjurați de un zid de ființe deosebite, care ne determină să mergem mai departe. Maestrul Petre Brâncuși face parte din categoria oamenilor minunați, care ne-au dăruit mai mult decât se poate crede și pe care îi iubim și îi admirăm cu aceeași mare intensitate până în ultima zi a vieții noastre.

Există oameni care influențează și reorientează conștiințele semenilor. Există orientări și conștiințe care marchează hotărâtor epoca în care trăiesc. Există oameni, care, credem noi, că nu pot muri, sau care, trecând în eternitate ne lasă un tezaur sufletesc și o experiență profesională de excepție. Un astfel de om a fost profesorul și muzicologul Petre Brâncuși.

Se spune că operele de valoare nu se încheie prin moartea autorului și nu rămân închise în paginile în care au fost scrise, ci trăiesc, așa cum menționează un epitaf antic „**per ora virum**”; trăiesc nu doar prin cuvintele creatorului lor, dar și prin impresiile pe care și le-au făcut despre ele aceia care nu le-au cunoscut direct, ci în formele difuzării lor. Nouă, aceluia care l-am admirat și respectat pe Maestrul Brâncuși, ne rămâne amintirea unei personalități luminoase, în preajma căreia ne-am simțit mai presus, sau chiar dincolo de noi înși-

ne. Încheiem cu o strofa din poezia „In memoriam” de Radu Gyr, reprezentativă credem pentru portretul schițat de noi.

„Acum are tâmpile cerești/ pline de-o mare dulceață,/ parcă nu pleacă din viață/ parcă intră-n povești”. Pentru mulți dintre noi o poveste, iar pentru generațiile următoare o legendă, Maestrul Brâncuși a fost fără îndoială un **Om între oameni. (aplauze îndelungate)**

MODERATORUL, Dna Mihaela Popescu: Profesor doctor Gheorghe Gorun, directorul Colegiului Național „Spiru Haret” din Târgu-Jiu vorbește despre „haretistii” gorjeni, discipoli ai profesorului universitar dr., muzicolog Petre Brâncuși. Și ca o prezentare a distinsului director aș dori să spun că Liceul Pedagogic din Târgu-Jiu, de fapt, Colegiul Național „Spiru Haret” este un exemplu pentru tot învățământul gorjean, iar Domnia-Sa este un exemplu pentru directorii de școală. Să-l ascultăm! **(aplauze)**

Domnul Gheorghe Gorun: Onorat prezidiu, onorată asistență... sper să nu supăr organizatorii dacă voi spune că, aceste comunicări, ascultate astăzi, care sunt... sunt prezența unor sentimente deosebite ale celor ce au fost studenții profesorului Petre Brâncuși, mi s-au părut, dintre toate care au fost prezentate de-a lungul timpului, cele mai frumoase, cele mai sincere, cele mai încărcate de emoții și de mulțumire. Doamna Carmen Manea și domnii Petru Rusu, Iulian Leventiu, care au prezentat comunicările, au pus sufletul, efectiv, spre a exprima toată gratitudinea Domniilor-Lor, pentru profesorul, pentru educatorul care le-a fost profesorul universitar Petre Brâncuși, mai cu seamă că, urmărindu-le

cv-urile, nici unul dintre Domniile-Lor, nu a apelat la Petre Brâncuși atunci când el a avut foarte înalte funcții, pentru a-i ajuta în carieră. Cu atât mai frumoasă este pledoaria pe care au făcut-o aici. Nu sunt îndreptățit să fac asemenea considerații dar așa voi face trecerea la comunicarea mea. Sigur, este extraordinar de profund, extraordinar de frumos să ascuți confesiuni și, mai cu seamă, să ascuți confesiuni realizate de către cei pe care tu, o vreme i-ai avut în grijă să-i șlefuești sau să-i desăvârșești sau să-i dezvolți sau să-i înalți. Așa a fost prezentat profesorul Petre Brâncuși astăzi de către foarte tinerii lui discipoli, foarte temeinici și laudabili discipoli, în egală măsură. Cred că nimic nu este mai frumos pentru un dascăl decât să audă asemenea cuvinte de la cei pe care el s-a străduit să îi ducă un pic mai încolo în ale cunoașterii, în ale creației, în ale desăvârșirii. Evident, poate foarte multă lume se întrebă „...domnule, ce-i cu asemenea comunicare, aici când avem de-a face cu prezentări în sensul celor care l-au cunoscut nemijlocit pe profesorul universitar Petre Brâncuși. Pentru că cel care vă vorbește, nu l-a cunoscut nemijlocit. L-a cunoscut tocmai prin aceste simpozioane, această galerie de simpozioane, prin oamenii care l-au cunoscut, studiindu-i în mare măsură opera, pentru că am avut de prezentat de multe ori comunicări care se refereau la opera lui și am citit „Istoria muzicii românești” și m-am îmbogățit efectiv citind tratatul respectiv, ce caută, ziceam, asemenea comunicare cu un asemenea titlu: „haretistii de astăzi, haretistii gorjeni... Mai potrivit ar fi fost astăzi, pentru că la ei m-am referit, onorat prezidiu și onorată asistență, într-o asemenea

atmosfera a celor care i-au fost discipoli direcți profesorului Petre Brâncuși. Mai întâi s-ar cuveni să facem o lămurire, evident, nu exhaustivă și nici extrem de riguroasă a conceptelor. Haretiștii! Cine și ce sunt haretiștii? Este un concept asupra căruia, sper să nu-mi ia nimeni paternitatea, îmi aparține acest concept, eu l-am formulat, eu l-am dezvoltat și, așa, într-o desfășurare foarte largă, haretiști înseamnă toți aceia care se simt legați, în vreun fel anume, de ceea ce acum se cheamă «Colegiul Național Spiru Haret», până în 1999, s-a chemat Școala Normală „Spiru Haret”, din 1932 și până în 1948, când viitorul profesor Petre Brâncuși și-a încheiat cursurile acolo s-a chemat Școala Normală „Spiru Haret”. Deci, toți aceia sunt „haretiști”, inclusiv academicianul Hotea, de la Iași, care, vreme de doi ani a studiat la Târgu-Jiu, pentru că liceul lui de la Focșani fusese strămutat la Târgu-Jiu, inclusiv alți oameni de mare valoare, din alte părți care au trecut teoretic pe la „Spiru Haret”, fie în calitatea lor de elevi, fie în calitatea lor de dascăli, fie altceva precum cel de la poartă și până la cel ce asigură hrana sau paza, supravegherea copiilor acolo. Aceasta este, în înțelesul meu, sfera termenului „haretist”. Discipol, nu mai este necesar să spun. Doar să fac distincția... ați văzut aici discipoli de mare caracter ai profesorului, să mă ierte colegii mei sau altcineva, chiar colegii mei de linie (referindu-se la prezidiul simpozionului), de aici, ei sunt cei care vorbesc cel mai sincer despre magistria. În alte părți intervin tot felul de invidii, de uri mici sau mai mari... Ei bine, discipolii sunt cei mai sinceri, oamenii care, cred ei, că datorează ceva. Cei de astăzi n-au datorat decât că, în fața

lor a fost profesorul, în fiecare săptămână, să le facă cursul de „istoria muzicii românești”. Și este extraordinar, este nemaipomenit. Deci, noi suntem cei despre care eu vreau să vorbesc, nu foarte mult, suntem discipoli atitudinali, voliționali, acționari ai maestrului Petre Brâncuși. Noi nu avem nici pregătire muzicală, decât foarte puțini dintre noi, nu avem nici privilegiul să îl fi cunoscut pe maestrul. Dar de ce, spunem noi, că suntem acești discipoli mijlociți ai lui. În principal pentru dragostea noastră față de muzică, față de cultura muzicală. Și am rugămintea să priviți o parte din exponenții, din reprezentanții coralei „Ad Astra” de la Colegiul Național „Spiru Haret” principal și să luați în seamă faptul că ele, ei, după șase ore de curs, în fiecare zi, sau de trei ori pe săptămână, merg încă două ore să repete, pentru că la Colegiul Național „Spiru Haret” există o cultură corală extraordinară, de foarte multă vreme, spunea domnul inginer Titu Pânișoară, de foarte multă vreme o cultură corală care se menține și acum și care este din ce în ce mai prezentă în toate momentele culturale din Târgu-Jiu, regionale, naționale chiar și așa mai departe... sau să asculte ori să audieze cadoul extraordinar pe care profesorul universitar Cristian Brâncuși... și mă bucur foarte tare că mă numește prietenul Domniei-Sale, pe care profesorul universitar Cristian Brâncuși l-a donat Colegiului Național „Spiru Haret”, cu înregistrări de muzică din toate genurile posibile și pe care acești copii melomani le audiază atunci când doresc să se relaxeze, se realizează sutura între noi și maestrul - activitatea corală, activitatea coralei de la Spiru Haret. De la excepționalul profesor Paralescu, care a fost profesorul

lui Cristian Brâncuși (din prezidiu se face corectura de rigoare - Petre Brâncuși). **DI. Gheorghe Gorun** - Am spus Cristian Brâncuși? Nu-i nimic, Nu cred că i-ar fi rușine domnului Cristian Brâncuși dacă ar fi fost elev al Colegiului Național „Spiru Haret” și... îmi permit chiar să vă socotesc „haretist”!

Cristian Brâncuși: Mă simt onorat! Gheorghe Gorun: Or să și voteze copiii mei ca dumneavoastră să fiți un „haretist” de onoare. **Cristian Brâncuși:** Cu mare bucurie! **Gheorghe Gorun:** Ziceam... de la celebrul profesor Parulescu, trecând prin cei de la Liceul pedagogic, Lucia Crăciun, amintită de domnul inginer Titu Pânișoară, de altfel sufletul acestor zece ediții ale simpozionului, la Vasile Cioroianu, la Ion Muciciora, la foarte tânărul Laurențiu Popescu care este, în acest moment, profesor de muzică și dirijorul coralei „Ad Astra”...corală și coruri ale colegiului, ale liceului, ale Școlii Normale care s-au afirmat într-o mulțime de competiții. Dacă ne-am duce și mai departe cu ceea ce au făcut absolvenții liceelor pedagogice în satele în care ei au mers, activitate culturală, activitate corală deosebită și este în dreapta mea, deși el este mult mai de stânga decât mine (**amuzament în prezidiu și în sală**), profesorul Ion Sanda, valea Jaleșului, Arcani, Câmpofeniul și toate acestea sunt încărcate de culturalitate, de activitate muzicală pe care dascălii, absolvenți ai Școlii Normale, ai Liceului Pedagogic, unii dintre ei contemporani la liceu, făcând parte din același lustru cu maestrul Brâncuși, au dus în satele respective cultura, muzica și toate celelalte. Ne mai socotim discipoli ai maestrului prin prietenia care ne leagă, pe mine în principal, dar și pe cei de la „Spiru Haret”, de profeso-

rul universitar Cristian Brâncuși, oaspetele nostru de onoare, care a venit în nenumărate rânduri la noi împreună cu domnul inginer Titu Pânișoară, inclusiv când ne-a făcut donația de care vă vorbeam, să vadă ce avem, cum avem, cum ne descurcăm. Și, în sfârșit, stimați domni, stimate doamne și domnișoare, ne leagă de Cristian Brâncuși, și mi-a plăcut extraordinar de mult, confesiunea apăsată, emoțională și emoționantă a domnului Pânișoară, ne leagă acest spirit al manifestării prin cultură. Alaltăieri, 25 mai, a fost la Târgu-Jiu pentru prima oară, parada liceelor și colegiilor din Târgu-Jiu, o inițiativă a domnului primar Florin Cârțumaru pe care l-am felicitat de foarte multe ori, și tocmai suntem în campanie electorală și eu sunt contracandidatul său și e rău că-l tot laud (**amuzament în sală**) așa... o inițiativă a domnului primar care a însemnat prezentarea tuturor liceelor și trecerea lor prin oraș, de la Piața Prefecturii, poate mulți dintre dumneavoastră ați luat parte, teatrul acesta, Calea Eroilor, Poarta Sărutului etc. până la Sala Sporturilor pentru că ploua și am schimbat locația. Ei bine, singurii elevi care au parcurs traseul cântând în permanență imnul colegiului, au fost cei de la „Spiru Haret”, de la Colegiul Național „Spiru Haret”. (**voci din sală: foarte frumos, bravo!**). Suntem, prin urmare discipoli mijlociți ai maestrului, (**aplauze susținute. Domnul Ion Sanda: Cinste lor!**)

Moderatorul: Profesorul universitar dr. muzicolog Cristian Brâncuși prezintă referatul „Profesorul Petre Brâncuși”, autor profesor Radu-Anghel Vasilescu, directorul Palatului Național al Copiilor din București și considerații refe-

ritoare la simpozion. Am deosebita plăcerea de a-l prezenta pe maestrul Cristian Brâncuși care este dovada vie a acestei tradiții culturale, „...dirijor cu o puternică individualitate...”, „...fiecare gest surprinde esența muzicală într-un mod admirabil... „...Orchestra de Cameră condusă magistral de către dirijorul-compozitor Cristian Brâncuși...”

Absolvent al Universității de Muzică din București - secțiile dirijat de orchestră și compoziție - Cristian Brâncuși (născut în 1951) a participat la cursuri de măiestrie susținute de Igor Markevitch (Weimar 1975), Karl Österreicher (1976-1977), Sergiu Celibidache (1978-1982).

Între anii 1977-1983 a activat ca dirijor permanent al Filarmonicii „Paul Constantinescu” din Ploiești, ulterior a îndeplinit aceeași funcție la Orchestra de Studio a Radioteleviziunii Române. Din 1990 este dirijor și membru fondator al Orchestrei de Cameră Radio. În tot acest timp, a prezentat sute de concerte cu un repertoriu variat, de la lucrări preclasice la creația contemporană.

Interesat în promovarea tinerilor artiști, Cristian Brâncuși le-a oferit adesea șansa de a fi soliști în concertele sale, după cum a dirijat și numeroase concerte alături de nume consacrate ale artei interpretative, din țară și străinătate.

Muzician complex, este membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, al Societății Internaționale de Muzică Contemporană și al Societății Interpretilor, Coregrafilor și Criticilor Muzicali din România. Este autor a diverse lucrări camerale, simfonice și vocal-simfonice.

Pasionat interpret al muzicii de avangardă este deseori invitat să susțină concerte în manifestări de profil ca „Săptămâna Internațională a Muzicii Noi”, „Worldmusic Days” și alte festivaluri de gen.

A realizat imprimări pentru radio, televiziune, muzică de film, înregistrări speciale pentru casele de discuri Electrecord și AKSAK (Franța). Aparițiile sale în turnee în Italia, Germania, Polonia, Rusia, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Ungaria, Filipine, SUA, Spania, Venezuela, Uruguay, Franța, Serbia, Anglia au cucerit ovațiile publicului și aprecieri elogi-oase ale presei de specialitate.

Un moment de succes al carierei sale îl reprezintă concertele susținute cu Orchestra de Cameră Radio în turneele din Coreea de Sud (2003, 2005) excelent primite de un public entuziast și numeros, ca urmare, artistul a fost invitat să dirijeze Orchestra Filarmonicii din Jeonju .

O altă latură a activității sale este și aceea de formare a tinerilor dirijori. Din anul 1992 este profesor asociat al clasei de dirijat orchestră din cadrul Universității Naționale de Muzică - București. Sub îndrumarea sa s-au format studenți români dar și din Argentina, Norvegia, Albania, Australia, Elveția, Grecia, Coreea de Sud, SUA, parte dintre ei fiind în prezent dirijori de recunoaștere pe plan internațional. A susținut conferințe, prelegeri, comunicări la simpozioane, emisiuni la radio și televiziune, concerte-lecție și a condus masterate în țară și străinătate. În anul 2003 a primit înaltul titlu de „Doctor în muzică” decernat de Universitatea Națională de Muzică din București. Este autorul volumului „Estetica muzi-

cală în viziunea lui Dimitrie Cuclin”(2006). Să-l ascultăm! (aplauze! Din prezidiu, domnul Ion Sanda: Bravo, foarte frumos!)

Cristian Brâncuși: Mulțumesc... onorată asistență! Vă rog să-mi permiteți să salut pe moderatorul acestui eveniment, sărut mâna, doamnă Mihaela Sanda Popescu (**aplauze susținute**) să-i mulțumesc pentru prezentarea făcută, în același timp aș vrea să-l salut pe domnul viceprimar Ion Roman-Bărbuți, prezent în mijlocul nostru, ca de obicei, pe dl. ing. Titu Pănișoară, în mod special, să-i salut pe oaspeții noștri care au avut amabilitatea să participe la această ediție, aflați acum în prezidiu și nu în ultimul rând, să vă salut pe dumneavoastră care, cu atâta răbdare ne urmăriți. Aș dori să dau citire acum unui material alcătuit de fostul meu coleg de facultate, Radu-Anghel Vasilescu, cel ce l-a avut profesor la disciplina „Istoria muzicii românești” pe Petre Brâncuși. Iată, însă, înainte de a prezenta alocuțiunea sa, câteva date despre personalitatea sa: Născut la data de 2 aprilie 1952, este absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, promoția 1975. Din 2001 este Directorul Palatului Național al Copiilor din București. Ca specialitate profesională, s-a remarcat ca dirijor de cor și profesor de muzică, încă de la terminarea studiilor superioare. A activat ca profesor de grup vocal la Palatul Copiilor, ca șef de partidă al Corului de Cameră Preludiu - în perioada 1971-1975. Din 1971 a înființat și condus mai multe coruri de copii și adulți. În perioada 1973-2005 a fost coordonator de spectacole și activități culturale artistice atât la Palatul Național al Copiilor cât și în tabere școlare. În perioada 1991- 2001, a fost coordonator de secție

artistică, de asemenea, coordonator de tabere și turnee de spectacole organizate de Palatul Național al Copiilor în diferite tabere ori circuite. A urmat multiple forme de perfecționare profesională precum: Managementul activităților nonformale, Managementul Educațional ș.a. Deține certificate de formator la cursurile de formare organizate de Ministerul Educației Cercetării și Tineretului, formator în cadrul proiectului „Mai întâi Caracterul” - cooperare între Ministerul Educației și Cercetării și SUA, de competențe, de atestare a calității de formator instruit în proiectul „Strategii educaționale și metode centrate pe subiectul învățării” (Ministerul Educației și Cercetării). De asemenea, a fost membru al Comisiilor Naționale de Evaluare a proiectelor din Calendarul Activităților Educativă al MECT.

Acesta este c.v.-ul său. Prin urmare, dau citire acum amintirilor sale referitoare la fostul său profesor de la disciplina „Istoria muzicii românești”. Materialul, așa cum s-a mai spus, se intitulează „**Profesorul Petre Brâncuși**”: „Între anii 1971 - 1975 am urmat cursurile Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București. Îmi aduc aminte cu un tremur în suflet de acei ani. Eram cu toții tineri. Ce ani frumoși! Murmurul perpetuu al instrumentelor care te împresura de când ajungeai în preajma clădirii. Culoarele înalte și largi, prin ale căror colțuri nu ne mai săturam să discutăm, cu emoții când eram în perioada examenelor, cu nerăbdare de câte ori ne revedeam. Sălile mari de curs sau de ansamblu în care am ascultat atâtea prelegeri minunate, sălile mici, în care lucram și comunicam mai apropiat cu atâția mari profesori.

Cu toată nostalgia reamintirii, mi se desprind din noia-

nul de imagini, figurile unor dascăli de excepție, care din punct de vedere profesional ne-au marcat devenirea la vremea aceea: Alexandru Pașcanu, Dinu Ciocan, Miriam Marbe, Victor Giuleanu, Emilia Comișel, Dan Constantinescu, Iovan Miclea, Constantin Romașcanu, Dragoș Alexandrescu, Viorel Cosma sunt doar o parte din cei care ne-au fost profesori și sfătuitori, alora, cărora le cer scuze, pentru că din lipsă de spațiu, nu i-am mai pomenit, le mulțumesc în egală măsură.

În acei ani, rectorul instituției, coordonatorul acestei excepționale pleiade de profesori, era domnul Petre Brâncuși, muzicolog și profesor de istoria muzicii. Cunoscându-l pe domnul profesor Petre Brâncuși, care ne-a predat Istoria Muzicii Românești am avut șansa de a fi sub influența unei mari personalități, atât ca profesor, cât și ca om.

Avea o prestanță deosebită, care nu venea numai de la înălțimea funcției cu care evident ne intimidă, ci din forța personalității domniei sale. Era extrem de sobru și serios în ținută, profund în expresie și atitudine, concis, clar și exemplar în exprimarea ideilor și a conținuturilor cursului. Prin toată făptura sa, domnul profesor Brâncuși, în egală măsură impunea și constituia un exemplu pentru noi. Era unul dintre acei mari dascăli, pentru care nutream un adânc respect, pe de o parte datorită renumelui de care se bucura în memoria colectivă a zidurilor acelei importante instituții de învățământ, cât și datorită efectului pe care îl avea asupra noastră, în relația directă, prin forța propriei personalități, a pregătirii profesionale excepționale, a felului în care ne instruia, ne vorbea, ne îndruma.

Au trecut aproximativ 40 de ani de atunci...

Pot afirma acum, când am și eu aproape patru decenii de slujbă în învățământ, că sunt profesori din acei ani care mi-au marcat formarea și devenirea profesională și care mi-au fost un exemplu în cariera didactică.

Dintre aceștia, un rol deosebit l-a avut domnul profesor Petre Brâncuși. Îmi voi aduce aminte toată viața că, după concertul de absolvență la dirijat și ansamblu coral, care s-a desfășurat la încheierea anului IV pe scena Sălii Enescu, domnul rector, a venit la următoarea oră de curs, la ansamblu coral și ne-a felicitat pe toți pentru calitatea deosebită a spectacolului. Domnul profesor Brâncuși a rostit atunci vorbe foarte frumoase față de prestația noastră ca și coriști, considerând că am fost una dintre cele mai reușite promoții pe care le-a păstrorit. A rostit de asemenea cuvinte foarte plăcute și față de colegii noștri care fuseseră aleși și desemnați să dirijeze piesele din concert. Personal, am fost copleșit când, domnul Brâncuși, a rostit atunci și niște cuvinte adresate mie, pe care de emoție le-am uitat instantaneu. Prin acele câteva vorbe, alături de colegii mei, m-a remarcat și pe mine, prevestindu-mi o carieră de dirijor.

Această întâmplare, faptul că domnul rector a venit la noi în amfiteatrul de cor pentru a ne spune acele cuvinte, consider ca m-a marcat în mod deosebit și decisiv. În viața mea profesională, dincolo de catedră, care mi-a fost locul de muncă, am căutat permanent să activez și în domeniul dirijatului, având și unele succese cu care desigur mă mândresc.

Personalitatea muzicologului și profesorului Petre

Brâncuși, mai mult decât importanța funcțiilor pe care le-a ocupat, s-a constituit într-un exemplu uriaș ca dascăl, prin rolul și influența pe care a exercitat-o asupra multor generații de studenți, marcându-le pregătirea și formarea profesională. A fost un mare profesor, între profesori, pentru... profesori.

Nu vă vom uita niciodată, maestre!

Prof. Radu-Anghel Vasilescu, Director al Palatului Național al Copiilor, martie 2012”

Acesta a fost materialul pe care doream să vi-l aduc la cunoștință. Acum, aș vrea să fac doar scurte considerații legate de succesiunea simpozioanelor. Iată, ne aflăm la ediția X-a, ediție jubiliară a Simpozionului Național Petre Brâncuși. Sincer să fiu, când am pornit pe acest drum, nu credeam să atingem o astfel de performanță. Acum, privind în urmă, trebuie să aduc, iarăși, mulțumirile mele și ale familiei Petre Brâncuși Consiliului Local și Primăriei Municipiului Târgu-Jiu, domnului dr. inginer Florin Cârциumar, Primarul Municipiului pentru sprijinul constant acordat organizării simpozionului, precum și finanțării volumelor dedicate acestui eveniment. Cu adâncă recunoștință, subliniez și acum eforturile deosebite depuse de domnul inginer Titu Pânișoară inițiatorul și susținătorul acestui vast proiect. Pentru noi, cei din familia celui evocat aici, domnul inginer este un exemplu de abnegație, perseverență și profesionalism. Se cuvin aduse mulțumiri și Ministerului Culturii și Cultelor, Prefecturii Județului Gorj pentru prima ediție precum și Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național pentru primele două ediții, dar și calde aprecieri pentru participare și ajutor celor ce

au reprezentat instituțiile locale, Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brâiloiu”, Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu”, Biblioteca Județeană „Christian Tell” și Școala Populară de Artă Târgu-Jiu. S-a vorbit mult și foarte serios despre Petre Brâncuși, despre cum funcționau instituțiile pe care le-a condus. Prin evocarea dascălilor săi - fapt petrecut în ultimele trei ediții - și, începând cu această ediție, prin mărturia directă a unor foști studenți pe care noi îi socotim discipoli ai lui Petre Brâncuși, personalități reprezentative în domeniile dumnealor de activitate, simpozionul nostru capătă dimensiuni suplimentare: vorbim despre generații de muziceni, despre continuitatea lor, vorbim despre moștenire spirituală. Încă odată se cuvin aduse mulțumiri domnului Titu Pânișoară pentru tematică, întrucât a fost ideea Domniei-Sale. Zeci de personalități locale și-au adus contribuția prin materiale competente la buna desfășurare a lucrărilor menționate. Mă bucur că alte numeroase personalități din București și din toată țara, artiști de renume internațional, profesori, muzicologi etc., au venit în Târgu-Jiu, au participat cu plăcere la dezbateri, au susținut recitaluri, au comentat la superlativ organizarea de aici și au transmis propriilor familii ori mediilor în care activează ce lucruri minunate se întâmplă în Târgu-Jiu.

Aș dori să mai menționez că până acum au apărut nouă volume ale Simpozionului, contribuția esențială aparținând domnului inginer Titu Pânișoară. Sunt volume remarcabile în ceea ce privește conținutul. Ele au apărut în condiții grafice foarte bune. Toate se află postate pe internet - pot fi consultate oricând la adresa www.petrebrancusi.ro - și de asemenea,

În biblioteci importante din București precum și la unele filarmonici din țară... După câteva momente de ezitare... Domnul inginer Titu Pânișoară, mi-a cerut, printr-un bilețel primit acum câteva minute, să consemnez că, începând cu următoarea ediție, de pregătirea simpozionului, pe plan local, se va ocupa domnul profesor Laurențiu Popescu, de la Colegiul Național „Spiru Haret” din Târgu-Jiu. Acesta, din motive familiale, nu a putut fi prezent astăzi, aici, dar este cu trup și suflet alături de noi. Încă odată, doresc să-i mulțumesc domnului inginer Titu Pânișoară pentru tot ce a făcut pentru noi și pentru dumneavoastră! (aplauze puternice)

Moderatorul: Înainte de a asculta pe ultimul lector al acestui simpozion, aș dori să vă spun că Filarmonica târguji-ană așteaptă să intre în spectacol. Profesor universitar, doctor muzicolog Grigore Constantinescu, fost asistent al profesorului Petre Brâncuși. Titlul referatului: **Cu profesorul Petre Brâncuși la catedră.** Iată câteva date din impresionantul său c.v.: Muzicolog și profesor universitar, Grigore Constantinescu s-a născut pe data de 5 decembrie 1938. Studiile muzicale le-a urmat la Conservatorul bucureștean în perioada 1956-1962. S-a perfecționat cu Igor Markevitch, la Monte Carlo, în anul 1969 și a urmat cursurile de specializare în muzicologie la Budapesta, în 1970. De asemenea, a frecventat cursurile Seminarului internațional de muzică de la Weimar (Germania) - în perioada 1971-1972. Din 1976 deține înaltul titlu de Doctor în Muzicologie obținut la Conservatorul de muzică din Cluj-Napoca cu teza intitulată „Diversitatea stilistică a melodiei în opera romantică”. De-a lungul timpului, maestrul Grigore

Constantinescu a deținut funcții de redactor la Editura Muzicală (1962-1964) și redactor la revista Muzica (1964 - 1968). Din 1968, a intrat prin concurs la Catedra de muzicologie a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București și a parcurs toate gradele didactice, fiind profesor din 1993. Din 1990 este Președintele Uniunii Criticilor Muzicali din România. Este conducător de doctorantura (din 1995) și conducător de studii aprofundate la UNMB, cronicar muzical, autor de studii, articole, interviuri, volume de muzicologie, realizator de emisiuni radiofonice și de televiziune. Este director general adjunct al Fundației „Madrigal” - Marin Constantin (din 1995), membru în Consiliul de conducere al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, membru al Biroului de muzicologie al Uniunii Compozitorilor (până în prezent) . De asemenea, este membru fondator al mai multor fundații și concursuri naționale de interpretare muzicală. Este realizator al revistei Festivalului „George Enescu” ed. a XV-a, „Foaia zilnică” (2002), coeditor al revistei „Melos”, membru în consiliul de conducere al Operei Comice, inițiator și corealizator al stagiunii muzicale „Olimp”, fondator al colecției de monografii muzicale „Muzica viva” a Editurii didactice și pedagogice. A primit numeroase premii, diplome și ordine, cum ar fi: Ordinul „Meritul Cultural în Grad de Ofițer”, Președinția României, 2004, Ordinul „Meritul Cultural în Grad de Cavaler”, Președinția României, 2008, Ordinul „Meritul Cultural în Grad de Ofițer”, Președinția României, 2011, titlul de cetățean de onoare al municipiului Slobozia, Premiile Uniunii Compozitorilor (1979, 1989, 1999, 2000, 2007, 2011), Premiul

de excelență al Uniunii interpreților, Premiul de onoare al Cehoslovaciei (1988) etc...

A susținut concerte-lecții, conferințe, comunicări științifice în România (la simpozioanele George Enescu, Dinu Lipatti, Carmen Silva) și în străinătate (Moscova, Paris, Varșovia, Bruxelles, Weimar, Stockholm etc.). A întreprins vizite de documentare în Franța, Cehia, Germania, Rusia, Ungaria, Bulgaria, Polonia etc. A făcut parte din jurii naționale și internaționale de concursuri muzicale (Mihail Jora, Ionel Perlea, Magda Ianculescu. Maeștrii artei lirice ș.a.). A scris programe de sală la Stagiunea Formațiilor Radio din 2000 până în prezent, broșuri de discuri. A condus cercul de educație muzicală „Prietenii Muzicii” al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România. A îngrijit volume de muzicologie.

Acestea au fost datele esențiale din c.v.-ul maestrului Grigore Constantinescu. Vreau să spun că toate aceste biografii prezentate aici sunt o dovadă că și de acum înainte tradiția muzicală pe meleagurile gorjene va continua pe baze solide și de mare calitate. (aplauze)

Grigore Constantinescu: Stimați membri ai prezidiului, stimați invitați la acest al zecelea simpozion dedicat personalității profesorului și muzicologului Petre Brâncuși! Celor care ați avut răbdarea să rămâneți în sală până am ajuns și eu să iau cuvântul, vă mulțumesc... Sunt foarte multe gânduri care trebuie spuse de către cei care i-au fost discipoli sau cei care i-au fost alături profesorului și muzicologului Petre Brâncuși, de-a lungul activității sale multiple, printre care cea de profesor a reprezentat o focalizare a energiilor sale de te-

oretician. Vedeți, nu am adăugat celelalte titluri pentru că m-am oprit la acele semnale culturale care durează mai mult în timp. Muzicologul Petre Brâncuși a lăsat gândurile sale cuprinse în cărți, iar cărțile rămân. Profesorul Petre Brâncuși a lăsat cuvântul vorbit în amintirea celor care i-au urmărit cursurile și care duc mai departe învățăturile sale, numiți, în general, discipoli. Împreună cu dirijorul și profesorul Cristian Brâncuși, în scopul pregătirii simpozionului, am parcurs aproape în întregime lista acestor discipoli. Sunt mulți ani de activitate didactică și sunt foarte mulți discipoli. Probabil nu toți păstrează aceeași amintire, dar sunt destui care sunt marcați de gândul profesorului de istoria muzicii românești, în anii de studii parcurși la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, pe atunci. Pentru mine, mărturia apropierei de Petre Brâncuși este însemnată pentru că, la puțină vreme după ce dânsul era deja titularul cursului de istoria muzicii eu, prin concurs, devenisem asistent la aceeași instituție de învățământ superior. Am fost de atunci unul dintre cei care au lucrat mai mult de un deceniu împreună cu profesorul Petre Brâncuși la cursurile de istoria muzicii românești. Cei care au vorbit înaintea mea și i-au fost discipoli, nu au fost, în orice caz, martori la acest proces didactic desfășurat la catedră dar și în culisele cursului de Istoria muzicii. Iar amintirile care se construiesc pe această perioadă de viață universitară sunt legate de personalitatea lui Petre Brâncuși. Sunt amintiri numeroase, sunt momente deosebite. Unele pot fi evocate și acum pentru cei care se află în fața mea și care au auzit cuvintele de laudă ale discipolilor, cuvintele de amintire ale celor care au fost colegi.

De-a lungul acestor zece ani pe care îi evoc s-au spus multe lucruri. Poate pot adăuga și eu ceva. În primul rând, când am început activitatea în Conservatorul de Muzică din București, m-am simțit ca un călător care se urcă într-un „tren din mers”. În fața mea erau profesori cu experiență, erau profesori care aveau propriile proiecte iar eu nu știam încă foarte multe despre ceea ce aș putea să fac, alăturându-mă lor. Un prim moment de surpriză a fost invitația foarte rapidă, după intrarea în Facultate, de a participa alături de profesorul Petre Brâncuși și profesorul Octavian Lazăr Cosma la redactarea cursului tipărit de Istoria muzicii românești, volumul al II-lea. Am primit ca sarcină să mă ocup de Creația camerală a lui George Enescu. Sigur că era o experiență deosebită, nu numai pentru ceea ce trebuia făcut, dar și pentru cine semna, în dreapta și stânga mea. Erau deja autori, erau deja personalități universitare. În foarte apropiatul eveniment despre care vă vorbesc, a urmat un al doilea, și anume deschiderea doctoranturii la Academia de Muzică din Cluj-Napoca, deschidere a doctoranturii care a fost inaugurată, bineînțeles, de profesorii universitari titulari ai disciplinei, în cadrul Conservatorului bucureștean. Aveam câțiva profesori care proveneau de la Academia de Muzică din Cluj și care, din nou, și-au atestat participarea. Dar, ceea ce făcea generația de profesori nu era același lucru cu ceea ce puteam face eu, care am venit încet-încet în urma lor, adunând propriile experiențe. În acea perioadă, funcția de asistent presupunea să vii lângă profesor, să urmărești cursurile, să realizezi desfășurarea seminariilor.

În numeroase ședințe organizatorice și politice ale

acelei epoci, în care se discuta și despre activitatea profesională, știu că am îndrăznit să iau cuvântul și să spun că părerea mea era, din punctul de vedere al unui tânăr angajat, că formarea didactică presupune nu numai urmărirea audițiilor sau discuțiile cu studenții la seminar ci și construirea unor cursuri care ar trebui să se desfășoare în paralel cu profesorii titulari, proces necesar pentru a crește treptat în experiență și în îndeplinirea propriilor posibilități. Majoritatea celor din sală s-au uitat la mine cu indiferență liniștită. Atunci a luat cuvântul cu o scurtă alocuțiune profesorul Petre Brâncuși. A spus: *...„Da, asistentul Grigore Constantinescu își dorește să țină cursul. Îi datorăm acest lucru, de mâine am să-l chem să țină cursul la mine.”* Toată lumea a fost surprinsă, bineînțeles și eu. M-a chemat la biroul de catedră, am stat de vorbă și mi-a spus: *„Îți alegi ce teme vrei, vorbești studenților, să vedem ce faci”*. Sigur, eu veneam cu o singură experiență de susținere a unui curs, experiență desfășurată înainte de 1970, în 1968, la concursul susținut pentru obținerea postului, lucru prea modest pentru o activitate didactică continuă. Am stabilit cu profesorul câteva teme, am început să susțin aceste cursuri, de-a lungul anilor, la istoria muzicii românești. În majoritatea cazurilor, profesorul Petre Brâncuși intra în sală - era sala Beethoven se ducea în ultimul rând, în spatele studenților, o sală frumoasă și încăpătoare. Cursul reunea mulți studenți, cei de la pedagogie, compoziție și dirijat coral. Se așeza, cum spun, în ultimul rând, de obicei venea și cu niște hârtii, își mai nota câte ceva... eu derulam cursul așa cum credeam că ar trebui și, din când în când trăgeam cu ochiul să văd ce se în-

tâmplă în colțul sau pe ultimul rând unde se așeza Petre Brâncuși. Uneori ținea privirea aplecată, își făcea însemnări, dar adeseori se uita fix la mine și urmărea cu expresii diferite ale privirii ceea ce spuneam, cu surprindere, cu mulțumire, satisfăcut sau întrebător... ca un fel de observator care te filmează cu camera. Asta este o parte dintre amintirile de bază care au stat la temeiul propriei mele cariere didactice.

O altă amintire erau discuțiile dintre noi privind prospectarea cursului de-a lungul anului, momentele în care profesorul putea susține cursul sau era silit de alte activități să mă lase să mă descurc singur; de asemenea, momentele de inaugurare ori de încheiere a cursurilor și, mai ales, pregătirea sesiunilor de examene. Acolo erau foarte multe discuții pentru că, foarte atent cu studenții săi, foarte exigent, dorea să cuprindem în subiectele de examene întreaga materie, ceea ce era aproape imposibil. Erau prea multe informații ca să le poți desfășura în cele aproape 30 de subiecte puse pe biletele de examen. Adevărate negocieri, fiecare lăsa câte ceva de la celălalt și fiecare cerea altceva, până când se redacta suma de probleme care urmau să fie cerute studenților. Cred că, poate și din cei ce mi-au fost studenți și se află aici împreună cu noi, își aduc aminte că examenul de istoria muzicii românești era una dintre probele „însăpăimântătoare” pentru studenți. Se știa, ceea ce trebuia să spui acolo trebuia să fie ceea ce s-a vorbit la curs și nu o bâlbâială sau o răspundere superficială, o improvizație, la întrebările profesorilor. Aveau timp să se pregătească dar trebuiau să se prezinte bine în fața comisiei alcătuite din profesori și asistenți, privind cu multă teamă și la

o eventuala întrebare care putea să vină din partea celor care ascultau. Întrebările erau aproape întotdeauna din partea profesorului, iar Petre Brâncuși întreba foarte la obiect fără puțință de a divaga din partea studentului. Între grupele de studenți care veneau pe serii, existau și intervale în care discutam împreună valoarea răspunsului, notarea. Uneori se mai schimbau și alte impresii. Foarte variate și extrem de deosebite față de ceea ce se întâmpla cu studenții de față. Erau impresiile sale, de cunoscător al oamenilor, de psiholog și, desigur, de profesor exigent. S-ar putea scrie un capitol important de amintiri din aceste schimburi de păreri față de oameni care, e vorba de aproape 40 de ani în urmă, le-am văzut confirmate, infirmate sau în variate ipostaze evoluând în viața respectivilor foști studenți. Pe unii i-am recunoscut așa cum îi caracterizase profesorul Brâncuși. Sesiunile de examene mi s-au părut extrem de importante pentru propria mea formare.

Ar mai fi, după aceea, un lucru pe care mai întâi l-am acceptat mai greu, după aceea m-am antrenat, și anume disciplina de curs, disciplina de dialog cu studenții. Cu profesorul Brâncuși nu prea era loc de negocieri. Dacă cineva nu era atent, avea altă ocupație, indiferent ce, poate chiar răsfoirea altei cărți din domeniu, replica venea tăioasă prin invitarea de a părăsi clasa. Uneori eram surprins, alteori erau surprinși studenții, dar până la sfârșit toți înțelegeau că asprimea este o componentă a comportamentului didactic, pentru că, prin aceste reacții ale profesorului, tânărul care se află în fața lui învață să se poarte, nu învață să se teamă, dar învață să nu repete greșeala făcută. Iată, iarăși, o învățătură pe care am

primit-o la catedră de la profesorul Petre Brâncuși.

Veneau, tot din partea catedrei noastre, obligațiile organizării de sesiuni științifice... foarte mare și grea perioadă de muncă. Profesorul îmi cerea să prospectez programul unei sesiuni științifice, să redactez proiectul de sesiune științifică, după aceea le citea și urmau observații care, față de mine, nu erau întotdeauna foarte măgulitoare, dar toate aceste lucruri date la perie, duceau la sfârșit spre realizarea unui eveniment științific care onora activitatea de cercetare din cadrul grupului didactic al Conservatorului „Ciprian Porumbescu”. Vă rog să vă închipuiți, însă, că tot ce v-am spus acum s-a desfășurat în ani de zile, deci nu s-a întâmplat doar o dată, ci toate s-au repetat în variate cazuri, cu schimburi de replici, cu atitudine uneori severă, distantă dar, de multe ori, și foarte prietenoasă. Îmi aduc aminte, multe dintre gesturile de prietenie, că în timpul acestor ani a trebuit să susțin Teza de doctorat în fața comisiei de doctorat la Academia de Muzică din Cluj Napoca. Nu spun nume dar, înainte să înceapă sesiunea de examene, de susținere, la biroul rectorului academiei clujene a sosit un apel telefonic și am fost chemat de profesorul Brâncuși la telefon. Mi-a spus: „*Îți doresc succes și ai grijă că nu toți îți sunt favorabilă*”. A dorit să mă avertizeze... (**amuzament în sală și prezidiu**). M-a scăpat de grija asta, să-i fie amintirea luminoasă, rectorul și profesorul Sigismund Toduță, pentru că a început el, după susținerea dizertației, a început cu primul referat... și alte persoane, despre care fusesem avertizat, din cincisprezece pagini au citit șase... dar eu eram pregătit... prin telefon... și am avut îndrăzneala să răspund cu

calm, pe larg, la obiecții.. Din ambele părți a fost o atitudine care nu ține nici de profesorat, nici de știință, nici de muzicologie. Ele reflectă atitudinea umană a unei personalități mai vârstnice față de cineva care crește. Sunt și alte amintiri, umane, care, poate, astăzi v-ar amuza pentru că nu ni se mai întâmplă așa ceva... Când mă chema la dânsul în biroul rectorului, îmi oferea o țigară și ne apucam de vorbă. Acum nu se mai fumează în instituțiile universitare dar, atunci, da stăteam de vorbă colegial, la o țigară... Alteori se uita la mine gânditor și-mi spunea: „*De ce zâmbești? La ce te-ai gândit?*” Și, sigur că îi spuneam la ce mă gândeam, de ce zâmbesc. Așa cum, alteori, când citea câte un material bătut la mașină, găsea câte o greșală și-mi reproșa: „*Cum îmi aduci un material cu greșeala asta?*” La care eu îi răspundeam, ca un coleg mai tânăr, că am scris toată noaptea la mașină și sigur am făcut și greșeli de litere... și el se mira: „*Ce, tu le scrii?*” Iar eu răspundeam: „*Păi, cine?*”. Zâmbea la răspunsul meu. Alteori, când nu-i plăcea discuția telefonică cu unele intervenții sau scuze, mă chema în biroul său și spunea scurt: „*Vorbește tu!*” Din toate aceste amintiri, am ales, poate, doar crâmpoie... Eu vreau să spun că nu întotdeauna ai șansa să pornești în carieră având colegi mai vârstnici care îți arată amabilitate, interes și nu le este teamă de progresul tău. Sigur, în catedra respectivă au mai fost asemenea profesori... doamna profesoară Adriana Sachelarie, mi-a acordat, în general, sfaturi și, când plecam la doctoratul de la Cluj, spunea: „*Întotdeauna să vorbești liniștit că știi mai mult decât cei care te ascultă...*” Ceea ce era adevărat pentru că eu studiasem

tema și ei veneau doar să asculte ce inventasem eu... Doamna profesoară Ioana Ștefănescu, pe care am pierdut-o de curând... îmi cerea textele să le vadă și, iarăși, mă sfătuia. Domnul profesor Petre Brâncuși însă, s-a arătat întotdeauna interesat de întreaga mea activitate și a fost printre cei care m-au încurajat atunci când eram foarte tânăr, membru al Uniunii Compozitorilor, atunci când trebuia să plec să țin o conferință, să pregătesc un material și de multe ori mi-a încredințat câte un text de-al lui să-l văd și să-i spun ce cred. Ținea întotdeauna seamă de aceste opinii. Și știu prea bine că, pentru el, nu era un obicei această atitudine.

Iată, eu vă vorbesc dumneavoastră aici, în calitate de martor care nu a uitat. Și cu o anume nostalgie a trecutului. Vă vorbesc dumneavoastră, cei care ar trebui să primiți acest dar al NEUITĂRII profesorului Petre Brâncuși din partea noastră, celor care mai suntem și avem memorie... **(aplauze susținute)**

Moderatorul: Vă mulțumim, domnule profesor! Înainte de programul artistic, vreau să întreb dacă cineva dorește să mai intervină pe marginea temei propuse.

Domnul Ion Sanda: Eu... îmi cer scuze... vreau să spun doar atât... Am avut norocul și bucuria de a-l cunoaște pe marele profesor Petre Brâncuși mult înainte de evenimentele din 1989. L-am însoțit de multe ori în Gorj, împreună cu diverse delegații ale Uniunii Compozitorilor... M-a onorat cu prezența și la mine acasă, la țară, la Arcani, cum spunea domnul director Gorun, pe valea Jaleșului și, cu o dispoziție nemaipomenită mi-a acordat un interviu extraordinar, interviu

care o să apară în maxim o lună, într-una din cărțile mele „Oameni deosebiți pe care i-am cunoscut în viața mea”. Venind dinspre Arcani spre Peștișani cu scriitorul și jurnalistul Ion Predoșanu îi povesteam acest lucru și am spus că printre puținii oameni pe care i-am cunoscut, deosebit de elegant, de exigent, nu aspru, de exigent și de foarte bine dotat din punct de vedere uman, nu mai vorbesc profesional, a fost profesorul Petre Brâncuși. Îi spuneam lui Ion Predoșanu acest lucru și îi mai spuneam și o glumă ca să nu intru în amănunte, pentru că eu sunt profesor de limba și literatura română... Când mergeam cu Adrian Păunescu, la cenaclu și asta i-o spuneam și domnului profesor, Ion Predoșanu mi-a făcut o epigramă, știind că soția mea e medic stomatolog a zis...”-ne-a mâncat cu gălăgia, zgomotos dar optimist, însă-acasă cu soția, Sanda stă ca la dentist..” **(amuzament în prezidiu și în sală, aplauze)**. Vă rog să mă iertați... **(iarăși aplauze)**

Moderatorul. Îl invit acum pe domnul Ioan Roman-Bărbuți, vice-primarul municipiului Târgu-Jiu să înmâneze diplomele acestei ediții. **(Domnul vice-primar înmânează personal diplomele de excelență în aplauzele asistentei)**.

Moderatorul: Cu aceasta, lucrările simpozionului nostru s-au încheiat. Urmează un scurt program artistic susținut, așa cum spuneam, de filarmonica târgujană. Vă mulțumim pentru atenție!